

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2553/ 00237

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่ไนท์	วันที่ 14 ต.ค. 2553	ปีที่ 20	ฉบับที่ 7030	หน้า 5
--	-------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

ขอม้เรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๒

“พระตำหนักดารารัศมี”

จากวังเจ้า สู่พิพิธภัณฑ์

พระ

ตำหนักดารารัศมีและสวนเจ้าสหาย ตั้งอยู่ในพื้นที่
อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จากตัวเมืองมาตามทางหลวง
หมายเลข 107 สายเชียงใหม่-ฝาง จนถึงกม.ที่16 แล้ว
เลี้ยวซ้ายเข้าค่ายดาราวัศมี พระตำหนักดารารัศมีในอดีตเคยเป็น
ตำหนักที่ประทับของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ในพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงเป็นอาคารที่มีความสำคัญทางด้าน
ประวัติศาสตร์และคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรม ด้วยเป็นอาคารพัก
อาศัยขนาดใหญ่ครั้งใดครั้งไม่มีรูปแบบ
สวยงามตามยุคสมัยที่ก่อสร้างคือเมื่อประมาณ
70 กว่าปีที่แล้ว

เนื่องจากไม่มีหลักฐานเวลาที่ก่อสร้าง
แน่ชัดของพระตำหนักดารารัศมีและสวนเจ้า
สหาย แต่จากการศึกษาเอกสารประวัติศาสตร์
และรูปแบบสถาปัตยกรรมประมาณว่าพระ

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 14 ต.ค. 2553	ปีที่ 20	ฉบับที่ 7030	หน้า 5
---	-------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

ตำหนักน่าจะก่อสร้างอยู่ในระหว่างปี พ.ศ.2470 และเป็นไปได้ว่าอาจมีการเสด็จไปประทับอาคารชั่วคราว ระหว่างการก่อสร้างพระตำหนัก เหมือนกับการเสด็จประทับที่พระที่นั่งวิมานเมฆ ระหว่างการก่อสร้างพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังสวนดุสิตของล้นเกล้ารัชกาลที่ 5

ในการก่อสร้างพระตำหนักขึ้นในบริเวณที่ดินแห่งนี้ พระราชยาเจ้าดารารัศมีทรงวางแผนผังกำหนดเขตอาณาบริเวณด้วยพระองค์เองทั้งหมดว่าตรงไหนจะสร้างพระตำหนัก ตรงไหนเป็นทางเดิน สวนดอกไม้ สวนผลไม้ สวนครัวและที่นา ทรงเลือกสภาพภูมิประเทศ และทิศทางลม แสงสว่างอย่างละเอียดรอบคอบ แม้ระหว่างที่เริ่มก่อสร้างพระตำหนักนั้น พระองค์ทรงไปควบคุมบัญชาการด้วยพระองค์เอง ในขั้นแรกได้ก่อสร้างตัวอาคารตำหนักขึ้นก่อน ชั้นล่างเป็นการก่ออิฐ ชั้นบนเป็นอาคารไม้บนอิฐ แต่มีพื้นที่อาคารชั้นบนบางส่วนที่ต้องการรับน้ำหนักเป็นประจําก่ออิฐถือปูนและเทคอนกรีตมีมุข

บันไดคอนกรีตอยู่ทางเหนือยื่นออกไปเป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากตัวบันไดหน้า ซึ่งกว้างประมาณ 3 เมตรเศษ

ต่อจากมุขบันไดหน้านี้นี้เข้าไปเป็นหน้ารับแขก ซึ่งอยู่ทางครึ่งด้านทิศตะวันออก ส่วนหน้าของตัวอาคารและทำเป็นห้องเสวยครึ่งหนึ่งด้านตะวันตก ถัดเข้าไปเป็นห้องบรรทม ซึ่งอยู่ตอนกลางตัวอาคารซีกนี้

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

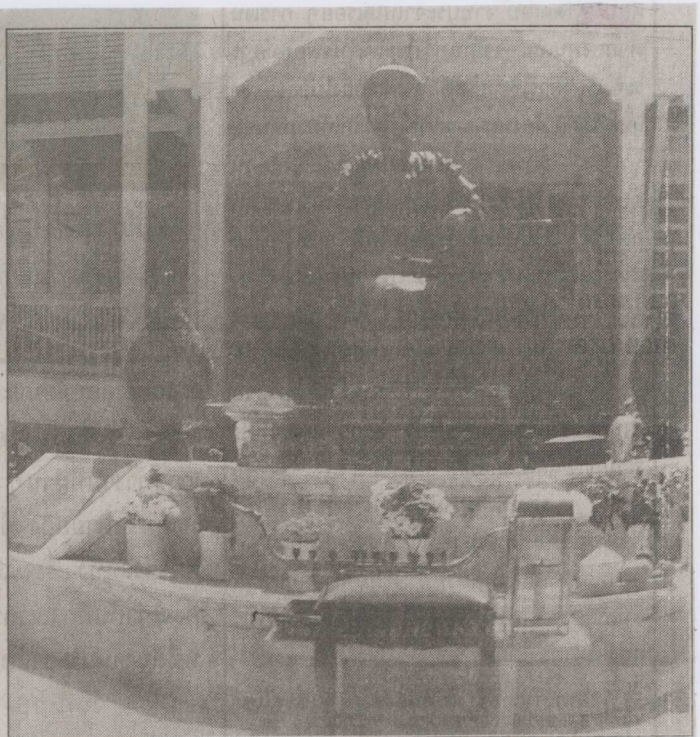
NORTH CLIPPING 2553/ 00237

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	14 ต.ค. 2553	20	7030	5

ระหว่างห้องพระทางด้านตะวันออกต่อไปเป็น
ห้องประทับอยู่ทางด้านใต้ แล้วจึงเป็นห้อง
ทรงและห้องพระบังคน อยู่ทางด้านตะวันตก

ต่อจากห้องประทับนี้ไปทางด้านใต้
เป็นชานซึ่งมีบริเวณกว้างขวางปูพื้นด้วย
คอนกรีตหยาบกันลื่น มีเรือนไม้เลื้อยขึ้นคลุมไว้..
อย่างไรก็ตามจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
ทั้งพระตำหนักและสวนเจ้าสหาย มิได้มี
ลักษณะตรงตามข้อความทั้งหมด เข้าใจว่าอาจ
เป็นเพราะการดัดแปลงซ่อมแซมในภายหลัง

พระตำหนักดารารัศมีเป็นอาคาร
ครึ่งตึกครึ่งไม้สูงสองชั้น โครงสร้างคอนกรีต
เสริมเหล็ก ชั้นล่างเป็นใต้ถุนโล่ง กันเป็นห้อง
บางส่วน ชั้นบนแบ่งกันเป็นห้องต่างๆ เพดาน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	14 ต.ค. 2553	20	7030	5

สูงมีช่องลมเป็นไม้ฉลุโดยรอบ ด้านหน้าอาคารมีซุ้มเทียบรถยนต์
หลังคาซุ้มเป็นดาดฟ้าคอนกรีต รูปแบบสถาปัตยกรรมเป็นแบบบ้านไทย
ทรงฝรั่งที่ปรับให้เหมาะสมกับดินฟ้าอากาศคล้ายคลึงกับพระที่นั่ง
วิมานเมฆหรือบ้านพักอาศัยในย่านสารสิน ที่สร้างในยุคสมัยเดียวกัน
ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของพระตำหนักดารารัศมี
และอาคารก่อสร้างในยุคเดียวกัน คือการออกแบบอาคารโล่ง โปร่ง
เพื่อให้อากาศระบายได้โดยธรรมชาติ ได้แก่เพดานห้องชั้นบนจะยกสูง
มีช่องลมไม้ฉลุเป็นรูปดาว (สัญลักษณ์ประจำพระองค์) เหนือผนังให้
ลมพัดผ่าน หลังคาทรงสูงมีห้องใต้หลังคาและได้ถุนชั้นล่างเปิดโล่ง
ทั้งหมด ดังนั้นจะพบว่าพระตำหนักนั้นเย็นสบายโดยเฉพาะเมื่อเทียบ
กับบ้านเรือนในปัจจุบัน

พระตำหนักดารารัศมีและสวนเจ้าสบายนับเป็นสถานที่ที่มี
คุณค่าทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากเคยเป็นที่ประทับของพระราช
ชายาเจ้าดารารัศมี ผู้เป็นปุชนียบุคคลของชาวล้านนา ผู้นำวิทยาการ
สมัยใหม่เข้ามาสู่ดินแดนภาคเหนือ ทรงใช้พระตำหนักเป็นสถานที่
ประกอบพระกรณียกิจต่างๆ โดยเฉพาะด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟู
ศิลปวัฒนธรรมพื้นเมือง

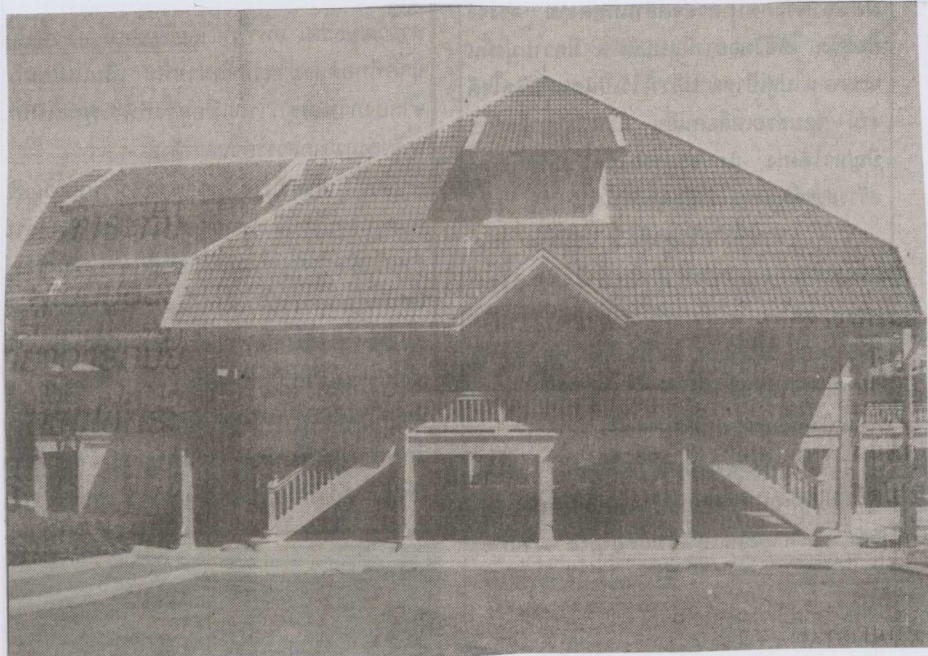
ความภาคภูมิใจของชนชาวเชียงใหม่อีกประการหนึ่งนั่นคือ
ความสวยงามด้านสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าของพระตำหนักดารารัศมี
ที่ได้จัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้ส่วนพระองค์ไว้ตามห้องต่างๆ อย่างน่าชม
เช่นห้องบรรทม ห้องพักผ่อน ห้องจัดแสดงพระกรณียกิจ ห้องทรง
ส่วนชั้นล่างจัดแสดงเครื่องมือทางการเกษตรและเครื่องทอผ้า ซึ่งเปิด
ให้ท่านได้เข้าชมและมาเยี่ยมเยือนทุกวันอังคาร-วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา
9.00-17.00 น. นอกจากนั้นยังได้จัดจำหน่ายของที่ระลึกอันเกี่ยว
เนื่องกับพระราชชายาเจ้าดารารัศมีไว้จำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวได้
หาซื้อในราคาถูกเยือกอีกด้วย

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 14 ต.ค. 2553	ปีที่ 20	ฉบับที่ 7030	หน้า 5
---	-------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

พระตำหนักดารากิรมย์และสวน
เจ้าสายนับเป็นสถานที่ที่มีคุณค่าทาง
ประวัติศาสตร์ เนื่องจากเคยเป็นที่ประทับ
ของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ผู้เป็นปูชนีย
บุคคลของชาวล้านนา ผู้นำวิทยาการสมัย
ใหม่เข้ามาสู่ดินแดนภาคเหนือ ทรงใช้พระ
ตำหนักเป็นสถานที่ประกอบพระกรณียกิจ
ต่างๆ โดยเฉพาะด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟู
ศิลปวัฒนธรรมพื้นเมือง